

ВАЖЛИВІСТЬ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ ДИСЦИПЛІНИ

Читання і розуміння літературних творів — справа індивідуальна, а їх філологічне вивчення і застосування мають суттєву специфіку. Українську літературу від XI—XVIII ст. й до сучасного часу неможливо досягнути без попередньої підготовки і професійних настанов.

Курс навчальної дисципліни «Світова й українська література: тексти й контексти. Розділ «Українська література» спрямований на вивчення студентами філологічних спеціальностей загальних закономірностей розвитку художньої творчості і принципів побудови художнього тексту. Увагу акцентовано на вивченні системи художніх засобів (поетики) як центральній проблемі теорії літератури. Відповідно вона побудована так, щоб охопити комплекс пов'язаних із предметом її вивчення питань. При цьому простежується специфіка внутрішньої організації поетичного і прозового текстів. Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні та національні закономірності літературного процесу, принципи побудови літературного твору і характеристика внутрішньої організації художнього тексту.

Наші викладачі мають на меті допомогти студентам другого освітнього рівня (магістри) оволодіти науково-теоретичними основами давньої та сучасної світової літератури:

- поглибити знання про систему засобів вираження в художньому тексті;
- вміти розрізнявати головні чинники формування естетичної якості;
- розуміти головні принципи внутрішньої організації художнього тексту;
- розуміти головні аспекти поетики як центральної ланки теорії літератури, її предмету й структури, провідних тенденцій розвитку й практичної значущості.

- усвідомлювати місце художньої літератури в системі загальних знань про людину, її світогляд, національну ментальність, суспільно-громадянську позицію.
- навчити аналізувати різноманітні за жанрами твори художньої літератури в системі змінюваних парадигм лінгвістичного знання;
- розробити готовність методологічного обґрунтування змін у поглядах на теорії жанрів художньої літератури в межах розвитку сучасного літературознавства.

Курс спрямований на розвиток наступних компетентностей студентів:

1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
2. Здатність бути критичним і самокритичним, володіти культурою мислення.
3. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями узагальнювати сприйняту інформацію, ставити цілі і обирати шляхи їх досягнення.
4. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
7. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЧОМУ ВИ МАЄТЕ ОБРАТИ ЦЕЙ КУРС?

Курс навчальної дисципліни «Світова й українська література: тексти й контексти. Розділ «Українська література» є завершальним у системі літературознавчих дисциплін і носить підсумковий характер: він узагальнює попередньо вивчені аспекти теорії літературознавства і дає їм теоретичне обґрунтування, що підсумковує для студентів-магістрів набуті знання, закріплює поняття літератури у світовому ракурсі.

Увагу курсу зацентовано на вивченні системи художніх засобів (поетики) як центральній проблемі теорії літератури. Відповідно вона побудована так, щоб охопити комплекс пов'язаних із предметом її вивчення питань. При цьому простежується специфіка внутрішньої організації поетичного і прозового текстів. Предметом вивчення є загальні та українські національні закономірності літературного процесу, принципи побудови літературного твору і характеристика внутрішньої організації художнього тексту.

Наші викладачі будуть готові надати будь-яку допомогу з деяких найбільш складних аспектів курсу вказаною вище електронною поштою та особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Опис дисципліни:

Кредитів ECTS - 3

Курс «Світова й українська література: тексти й контексти. Розділ «Українська література» викладається в другому семестрі і завершується іспитом. Він складається з 15 годин лекцій та 15 годин практичних занять.

На лекція хшироко застосовуються активні методи залучення студентів: слайди, мульти-медійне супроводження тощо. Передбачено 2 модулі.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету, в розділі «Факультети» - «Навчально-науковий центр гуманітарної освіти», - кафедра історії та мовознавства: bliznnuk@kart.edu.ua , а також на сторінці курсу в Мудл, включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час виконання самостійної роботи. Під час виконання самостійної роботи вам необхідно знати й вільно оперувати літературознавчою термінологією при вирішенні професійних завдань; розуміти сутність мистецтва як особливої форми суспільної свідомості; усвідомлювати закономірності розвитку літературного процесу і принципів побудови художнього тексту; самостійно здійснювати на основі отриманих знань фаховий літературознавчий аналіз художніх текстів різних жанрів і стилів; розуміти специфіку внутрішньої організації художнього тексту; вміти практично застосовувати літературознавчу методологію до характеристики системи засобів художнього вираження; мати уміння застосовувати сучасні методики й освітні технології викладання української літератури для забезпечення якості навчально-виховного процесу;

Приклади тем завдань для самостійної роботи доступні на слайдах відповідних презентацій. Ось деякі з них:

№ з/п	Назва теми (реферати та доповіді)
1	Козацька літописна проза.
2	Поняття мовної модернізації давнього тексту.
3	Виникнення церковно-слов'янської літератури.
4	Творчість митців української діаспори: Улас Самчук
5	Творчість митців української діаспори: Іван Багряний
6	Українська література в умовах ідеологічних репресій і «хрущовської відлиги»
7	Трагікомедія «Володимир» Феофана Прокоповича
8	Походження літописів
9	Українська література для дітей другої половини ХХ ст.
10	Постать літописця Нестора
11	Особливості літературного процесу кінця ХХ – початку ХХІ століття.
12	Синтаксична редукція, її функції та типи. Еліпсис.
13	Нова генерація українських письменників ХХ століття. Імена. Твори
14	Письменники-«шістдесятники»
15	«Сказання про Бориса і Гліба»- особливість твору.
16	Агіографічний твір. Приклади.
17	Творчість Ліни Костенко в парадигмі шістдесятництва.
18	Поняття дискурсного аналізу літературного тексту.
19	<u>Друга й третя редакції «Повісті временних літ»</u>
20	Найдавніші українські поети.
21	Сучасні тенденції мовної політики: мовні ситуації.
22	Творчий подвиг Дмитра Гуптала.
23	Криза народництва і позитивізма в українській літературі початку ХХ ст.

24	Біблія в контексті творчості Григорія Сковороди.
25	Класифікації української літератури кінця XX — початку XXI ст.

Теми курсу Лекції до I модуля:

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Давня та середньовічна доба української літератури. Виникнення церковно-слов'янської літератури. Початки оригінального письменства. Літописи. Розвиток літератури в Україні й на Заході. Київське та галицько-волинське літописання XI— XIII ст. Середньовічна доба літописання XI— XIII ст. Літературна творчість у сяйві Святого Письма. Біблія як літературний феномен. Біблія і давня українська література. Барокова доба української літератури (друга половина XVI- XVIII століття). Сатира і гумор в українській літературі XVIII ст. Вертеп. Художня творчість Григорія Сковороди.

Тема 1. Основи давньої доби української літератури. Літописи.

Тема 2. Початки оригінального письменства. Розвиток літератури в Україні й на Заході.

Тема 3. Літературна творчість у сяйві Святого Письма. Біблія як літературний феномен. Біблія і давня українська література.

Тема 4. Барокова доба української літератури. Творчість Івана Вишенського.

Лекції до II модуля:

Модуль 2. Літературний процес 1-ї половини XIX століття. Літературні стилі та напрямки. Романтична поезія 20–40-х років XIX ст. Постать Т. Шевченка в оцінюванні критиків XIX–XX століть. М. Костомаров, П. Куліш у літературному процесі 1-ї половини XIX століття. Світогляд, громадська діяльність і письменницький доробок П. Куліша. Журнал «Основа» та його автори. Літературний процес 2-ї половини XIX століття. Художні пошуки прозаїків, драматургів і поетів 2-ї половини XIX століття. Творча постать І. Нечуя-Левицького, його світогляд. Український театр і драматургія 70–90-х років XIX століття як мистецьке явище. Творчість М. Старицького. Новаторський характер драматургії І. Карпенка-Карого. Життєвий шлях і світогляд І. Франка.

Відродження української літератури у 20—30-ті роки XX ст. Літературні угруповання. Літературна дискусія 1925—1928 рр. Здобутки і втрати українського літературознавства першої половини XX ст. Літературознавство першої половини XX ст. в іменах. Модернізм. Імпресіонізм. Неоромантизм. Синкретизм. Синестезія. Символізм. Авангардизм. Футуризм. Експресіонізм. Українське літературознавство другої половини XX ст. Особливості літературного процесу кінця XX – початку XXI століття.

Тема 5. Літературний процес 1-ї половини XIX століття. Літературні стилі та напрямки. Романтична поезія 20–40-х років XIX ст. Постать Т. Шевченка в оцінюванні критиків XIX–XX століть.

Тема 6. Життєвий шлях і світогляд І. Франка.

Тема 7. Відродження української літератури у 20—30-ті роки XX ст. Літературознавство першої половини XX ст. в іменах.

Тема 8. Українське літературознавство другої половини ХХ ст. Особливості літературного процесу кінця ХХ – початку ХХІ століття.

Основна література

1. Баррі П. Вступ до теорії : літературознавство та культурологія – Київ: Смолоскип, 2008. – 360с.
2. Безпечний І. Теорія літератури. – Київ, 2009.– 388с.
3. Білоус П. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості. – Житомир: Рута, 2009. – 336с.
4. Білоус П.В, Білоус О.П. Українська література ХІ— ХVІІІ ст. Навчальний посібник для самостійної роботи студента.- Київ : Академія, 2010 – 357 с.
5. Волкова Т.С. Проблема жанра в лирике.– Львів: Світ, 1991. – 237 с.
6. Галич О.А., Назарець В.М., Васильєв Є.М. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001. – 488с.
7. Єфремов С. Історія українського письменства . – К. : Феміна, 1995. – 688 с.
8. Іванишин В.П., Іванишин П.В. Пізнання літературного твору: Методичний посібник для студентів і вчителів. – Дрогобич, 2003 – 190 с.
9. Історія української літератури ХІХ століття : підручник : у 2 кн. / за ред. акад. М. Г. Жулинського. – К. : Либідь, 2005. – Кн. 1. – 656 с.
10. Історія української літератури ХІХ століття : підручник : у 2 кн. / за ред. акад. М. Г. Жулинського. – К. : Либідь, 2006. – Кн. 2. – 712 с.
11. Історія української літератури 70–90-х років ХІХ ст. : у 2 т. / за ред. проф. О. Д. Гнідан. – К. : Логос, 1999. – Т. 1. – 613 с.

12.Калантаєвська Г. П. Українська література ХІХ століття. Навчальний посібник. – Суми: Сумський державний університет, 2016 – 237 с.

13.Ференц Н.С.Основилітературознавства[Текст]:підручник/Н.С.Ференц. – К.:Знання,2011.– 431с.

14. Яценко М. Українська романтична поезія 20–60-х років ХІХ ст. / М. Яценко // Українські поети-романтики. – К. : Наукова думка, 1987. – С. 5–36.

Допоміжна література

1. В'язовський Г. А. Творче мислення письменника. — Київ., 1982. – 179 с.

2. Качуровський І. Метрика. – Київ.,, 1994. – 186с.

3.Качуровський І. Основи аналізу мовних форм: У 2 ч. – Мюнхен-Ніжин,1994.

4. Качуровський І. Строфіка. – К., 1994. – 342с. 10. Качуровський І. Фоніка. – Київ.,, 1994. – 157с.

5. Моклиця М. Основи літературознавства. Посібник для студентів. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. – 192с.

6. Чижевський Д.І. Історія української літератури: Від початків до доби реалізму. – Тернопіль: Феміна, 1994. – 480с.

7. Пащенко М.В. Теорія літератури. Навчально-методичний посібник. – Одеса: Астропринт, 2019. – 92 с.

8. Фашенко В. Відкриття нового і діалектика почуттів. — Київ, 1982. – 124 с.

9. Франко І.Я. Із секретів поетичної творчості. — Київ, 1969. – в 145 с.

10.Шляхова Н. М. Еволюція форм художнього узагальнення. — Одеса, 1996 – 86 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <http://metod.kart.edu.ua/>
2. <http://www.litopys.org.ua>
- 3 <http://www.mova.info>
- 4 <http://www.novamova.com.ua>
- 5 <http://www.pravopys.net>

ПРАВИЛА ОЦІНЮВАННЯ

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	<u>Відмінно</u> – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	<u>Дуже добре</u> – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	<u>Добре</u> – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	<u>Задовільно</u> - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	<u>Достатньо</u> – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	<u>Незадовільно</u> – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX

	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F
--	---	-----	---

Принципи формування оцінки:

Модульне тестування:

Оцінка формується відповідно до кількості вірних відповідей на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.

Поточний контроль:

Оцінка формується шляхом накопичення студентами балів за наступні види роботи і активності:

- відвідування практичних занять (бали нараховуються в залежності від кількості відвідуваних занять, максимальна сума становить 10 балів; у разі пропуску більше, ніж 50% занять, бали не нараховуються);

- наявність і повнота конспекту і вправ, що виносяться на самостійний розгляд (максимальна сума балів – 12);

- доповідь передбачає розгорнуте усне викладення теоретичного матеріалу з конкретного питання, демонстрацію розуміння психологічного змісту процесів, які розглядаються, самостійні висновки і рекомендації; відповіді на питання викладача та інших студентів групи (максимальна кількість балів - 10 (мінімум 1 доповідь впродовж 1го модуля (двох змістовних модулів));

- повідомлення на семінарських заняттях – передбачають коротке але цілісне і завершене інформування про конкретний феномен, особливість, наведення прикладу тощо (максимальна кількість балів - 10 (у разі мінімум по 1му повідомленню – на кожному семінарі впродовж модуля (двох змістовних модулів));

- участь в обговореннях, усних опитуваннях, тренінгових вправах, доповнення повідомлень і доповідей, презентації результатів реферативних робіт, індивідуальних завдань (максимальна кількість балів - 20 (залежно від загального рівня активності, залученості, якості відповідей і виконання завдань впродовж модуля (двох змістовних модулів)).

До складання екзамену пропонуються білети з 3-ьох питань: 1-ше – усне (теоретичне), 2-ге – практичне з ділової документації, 3-тє – граматичне.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням:

historymova@gmail.com